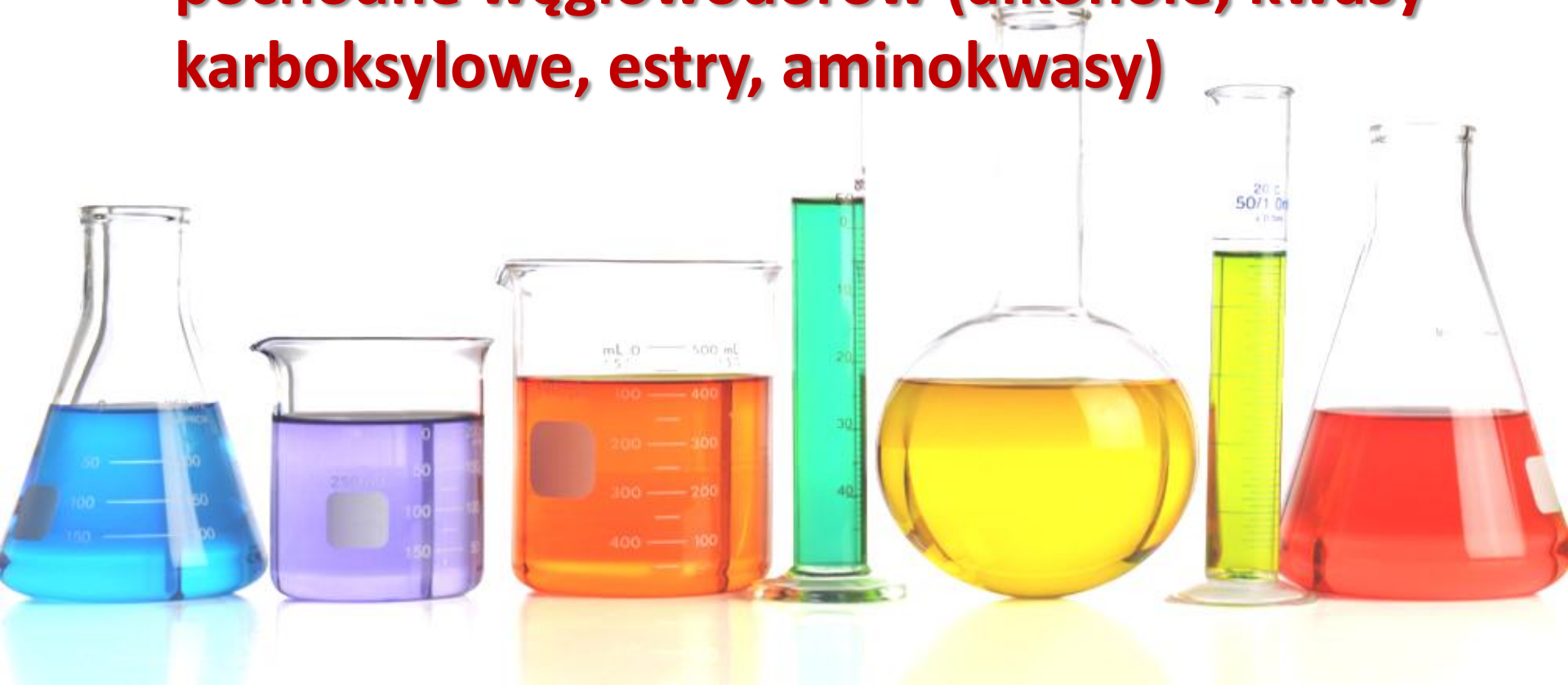

Pochodne węglowodorów - alkohole

1. ZWIĄZKI CHEMICZNE

- NIEORGANICZNE
- ORGANICZNE:
  - węglowodory
  - pochodne węglowodorów (alkohole, kwasy karboksylowe, estry, aminokwasy)

2. ALKOHOLE

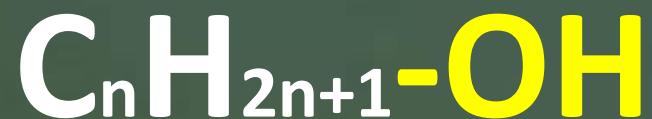
to pochodne węglowodorów, w których cząsteczkach atom (lub atomy) wodoru zastąpiono **grupą funkcyjną**

zwaną też grupą **hydroksylową** .

(hydrogenium to nazwa łacińska wodoru, oxygenium – tlenu)

3. Wzór ogólny

n-liczba atomów węgla w cząsteczce

lub

R-grupa alkilowa

4. Grupa alkilowa (alkil)

to grupa atomów powstała przez **odłączenie atomu wodoru** od cząsteczki alkanu

wzór alkanu i nazwa	wzór grupy alkilowej	nazwa grupy alkilowej
CH_4 metan	$-\text{CH}_3$	grupa metylowa
C_2H_6 etan	$-\text{C}_2\text{H}_5$	grupa etylowa
....	...	....

Spróbujcie uzupełnić analogicznie kolejny wiersz (jeśli ktoś chce to do 5 atomu węgla)

5. Nazewnictwo

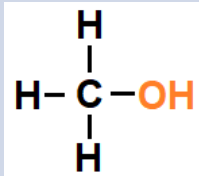
- systematyczne – do nazwy węglowodoru dodając końcówkę – ol

Np. metanol

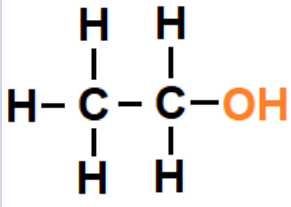
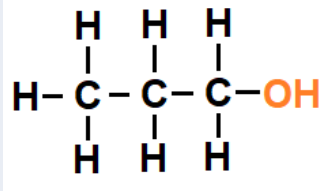
- zwyczajowe - zapisując „**alkohol**” przed nazwą grupy alkilowej

Np. alkohol metylowy

6. Wzory i nazwy alkoholi

l.at. C	nazwa systemat yczna	nazwa zwyczajowa	wzór sumaryczn y	wzór strukturalny	wzór grupowy
1	metanol	alkohol metylowy	CH ₃ OH		CH ₃ -OH

6. Wzory i nazwy alkoholi

l.at. C	nazwa systemat yczna	nazwa zwyczajowa	wzór sumaryczn y	wzór strukturalny	wzór grupowy
2	etan ol	alkohol etylowy	C ₂ H ₅ OH		CH ₃ -CH ₂ - OH
3	propan ol	alkohol propylowy	C ₃ H ₇ OH		CH ₃ -(CH ₂) ₂ - OH

6. Wzory i nazwy alkoholi

l.at. C	nazwa systemat yczna	nazwa zwyczajowa	wzór sumaryczn y	wzór strukturalny	wzór grupowy
4		alkohol butylowy			
5		alkohol pentylowy			

Spróbujcie uzupełnić analogicznie kolejne dwa wiersze (jeśli ktoś chce - to do 10 atomu węgla).

Nowy temat:
Właściwości
alkoholi

1. Metanol

- Właściwości:
  - a. fizyczne – bezbarwna ciecz lotna, dobrze rozpuszcza się w wodzie,
  - b. chemiczne – alkohol silnie trujący o charakterystycznym zapachu, ulega reakcjom spalania:

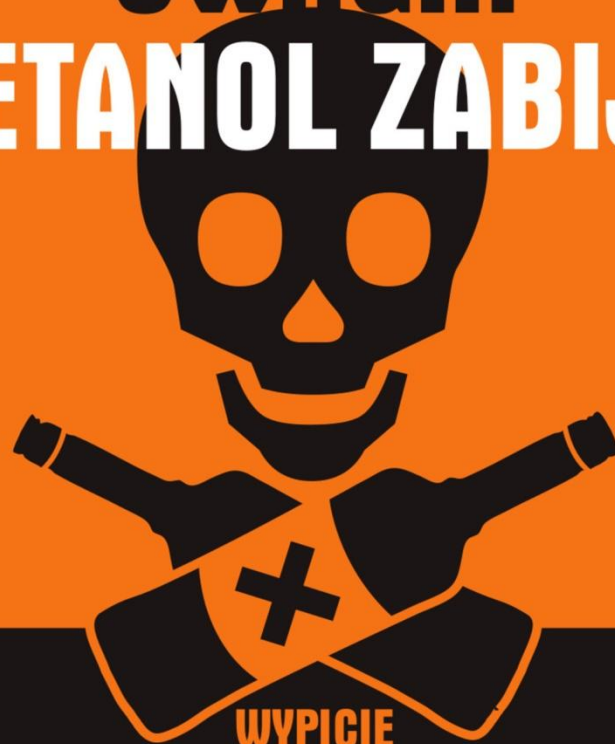
tu zostawcie 3 linijki przerwy – wytłumaczę spalanie, gdy wrócimy do szkoły 😊

- Zastosowanie:
proszę uzupełnić na podstawie str. 148

Metanol jest silną trucizną

UWAGA! **METANOL ZABIJA!**

WYPICIE
ALKOHOLU NIEWIADOMEGO POCHODZENIA
ORAZ ŚRODKÓW NIEPRZEZNACZONYCH
DO SPOŻYCIA MOŻE SPOWODOWAĆ
ŚLEPOTĘ A NAWET ŚMIERĆ!

 Ministerstwo
Zdrowia

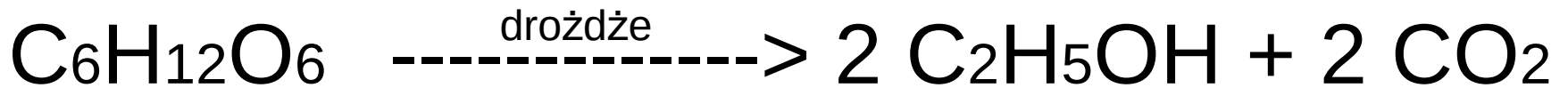
2. Etanol

- Właściwości:
  - a. fizyczne – bezbarwna ciecz lotna, dobrze rozpuszcza się w wodzie,
  - b. chemiczne – alkohol o charakterystycznym zapachu, ulega reakcjom spalania:
tu zostawcie 3 linijki przerwy – wytłumaczę spalanie, gdy wrócimy do szkoły 😊
- Zastosowanie
proszę uzupełnić na podstawie str. 148

3. Fermentacja alkoholowa

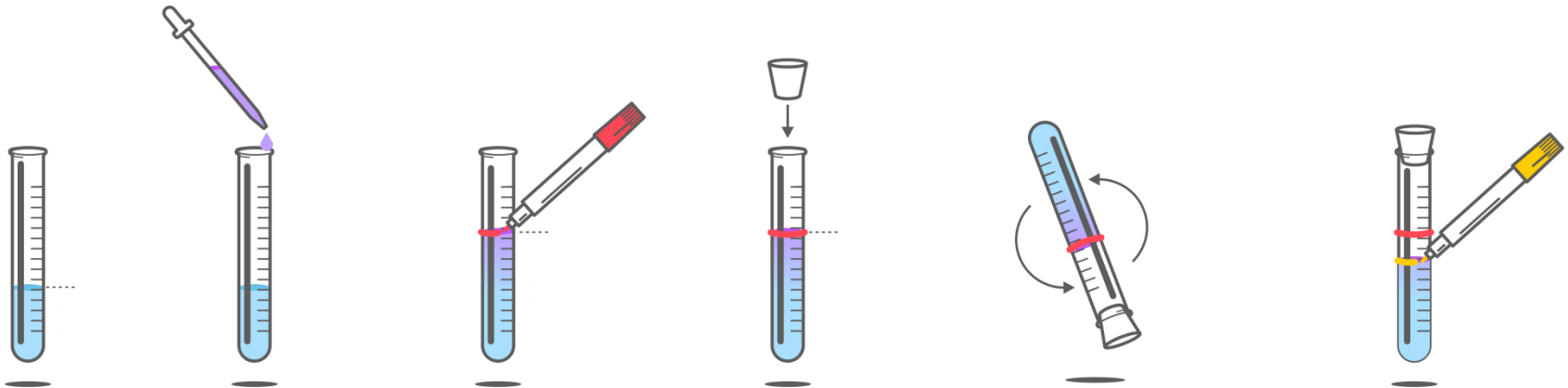
- przemiana glukozy pod wpływem enzymów wytwarzanych przez **drożdże**;
- jej produktami są **alkohol etylowy** i **tlenek węgla(IV)**

glukoza $\xrightarrow{\text{drożdże}}$ alkohol etylowy + tlenek węgla(IV)

4. Kontrakcja

to zmniejszanie się objętości roztworu podczas mieszania się dwóch cieczy np. wody i etanolu

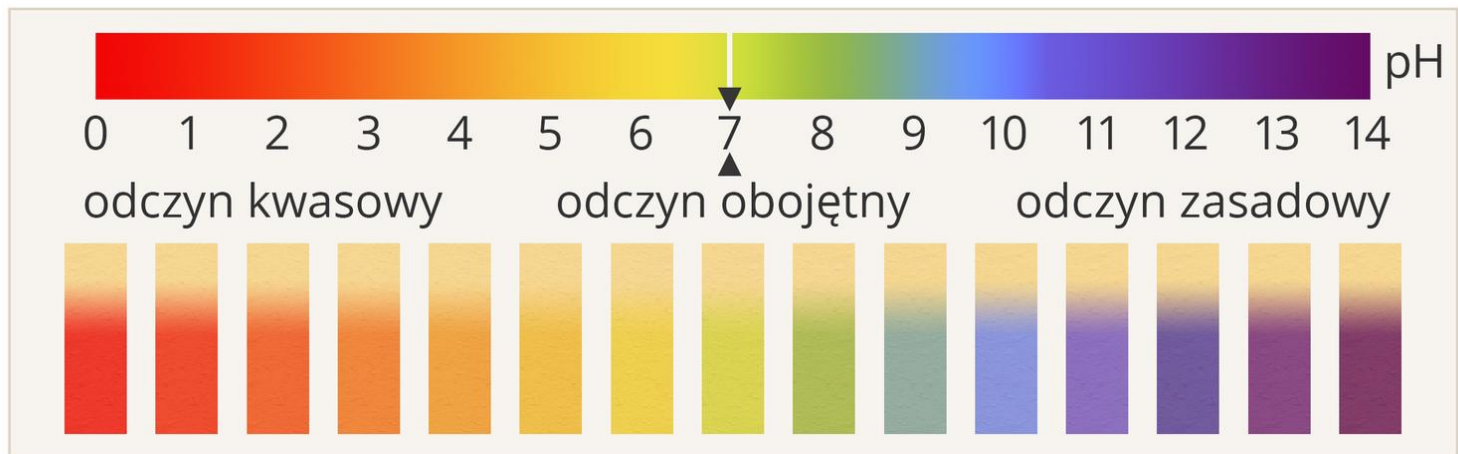
proszę oglądnąć film:

<https://www.youtube.com/watch?v=VBSV490xeXg>

5.Odczyn alkoholi

alkohole **nie ulegają dysocjacji**, mają więc odczyn **obojętny**.

Dla chętnych 😊

Rozwiązanie zadań z podręcznika:

str. 141 / zadania 1-5

